

ZASAVSKI VESTNIK

LETO V. — STEV. 17.

OLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZASAVJA

TRBOVLJE, 24. APRILA 1952

Ob 11. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte

V zadnjih enajstih letih je izbojeval naš narod borbo za obstanek in za svobodo. S tem pa je že tudi dovolj jasno povedano, kakšna vloga pripada Osvobodilni fronti v zgodovini slovenskega naroda.

27. aprila 1941 je dan obračuna z meščanskim strankarstvom, ki je cepilo sile slovenskega naroda in ga politično razbitega metalo pod noge tujega kapitala. S tem je slovenska buržoazija že od svojega nastanka dušila svobodno gibanje slovenskega naroda in mnogokrat zavestno podpirala že več kot pred sto leti črno-rumenega sovražnika na Dunaju in poglavarja črne umetnosti v Rimu.

Zenikano slovensko meščanstvo je ostalo verno svoji naravi tudi v stari Jugoslaviji, ko je šlo z Dunaja v novo zapetje in se poklonilo beograjski čaršiji. Tako bedno »predstavništvo« slovenskega naroda, ki je bilo vajeno lizati tace svojim gospodarjem, pač ni bilo možno postaviti programa, ki ga je zahteval Ivan Cankar že 1913. leta; on je videl rešitev jugoslovanskih narodov v »federativni demokratični republiki«.

Slovenski narod še ni imel takrat tiste razredne sile, ki je nastopila na čelo našega naroda 27. aprila 1941. in ki je takoj postavila svoj bojni program, obsežen v desetih temeljnih točkah OF. Od tedaj dalje je preživel naš narod najslabše obdobje svoje zgodovine, ko je nehal biti hlapec in je postal gospodar na svoji zemlji. Kot gospodar na svoji zemlji smo ustvarjali novo Jugoslavijo skupno z našimi bratskimi narodi, v tej skupnosti enakopravnih jugoslovanskih narodov gradimo socializem, v tej skupnosti kujemo borbo za napredek brez odmora.

Ako bi počivali v naši revoluciji, bi ne mogli kronati ogorčene borbe z delavskimi sili, letos pa bi ne mogli potrditi napredka z novim zakonom o ljudskih odborih. In ta naš napredek, ki doiga nekdanjega ljudstvo in zaostalo deželo, je močnega trdnjava proti imperializmu na vzhodu in na zahodu, kamor prodira resnica naše stvarnosti. Narodi na vzhodu težko prenašajo vsak dan večji pritisk diktature stalinskega tipa, narodi SZ pa spoznavajo še posebej vsak dan bolj, da so bili opeharjeni za pridobitve Oktobrske revolucije. Če bi to ne bilo res, potem bi se nam ne težilo lasje, ko čujemo imeni Sibirtje in NKVD. Ti dve imeni potrjujejo, da sovjetski narodi že niso spregovorili zadnje besede. Ti dve imeni povesta dalje, da je v SZ znatno urejeno izkoriščanje in teror.

Razvoj delavskega gibanja in demokratizacija življenja na zahodu gre sicer počasi dalje, toda nezadržno. Ta

proces goni zahodne imperialiste v ne-rešljivi politični in gospodarski položaj, kjer so prišla najbolj ostra nasprotja do izraza z novo fašistično diktaturo.

Stalinska diktatura in fašistična diktatura sta torej slabost dveh sistemov oblasti: prva izraža slabost proletarske oblasti, druga pa slabost buržoazije. Razumljivo je tedaj, zakaj pritisnata na naše meje dva tako močna sovražnika, ki vidita v ljudski demokraciji svoj pogin.

Res je Jugoslavija majhna, toda velika in močna je, ker je enotna. Ta enotnost je mogla biti ustvarjena samo na podlagi enopartijskega sistema, ki združuje vse zapadne jugoslovane v ljudski fronti in kjer najde svoje mesto vsak pošten državljan. Enotnost in socialistični patriotizem sta nas naredila velike, tako velike in moralno močne, da z uspehom branimo svoje pravice in dostojanstvo človeka.

V enajstletni revoluciji so postali naši narodi tako trdni, da se ne umak-

nejo s svojih položajev, da bi jih kdor koli ponovno vrgel pod noge imperialistom. Postali smo politično enotni in politično silno tenkočutni. Ljudska fronta je naše občutljivo politično življenje, ki reagira na vsak škodljiv vpliv ostankov socialdemokratizma in klerofašizma doma in na vsak imperialistični pritisk na naših mejah. Zadnji dogodki okrog Trsta so to resnico ponovno potrdili. Val demonstracij in protestov so izraz naše moči in odločnosti, ki bo znala obračunati z vsakim nasprotnikom, čeprav ga bo blagoslovil moskovski mesijanizem ali natičansko demonsko krščanstvo. Naše delo ljudstvo ima danes dovolj svojih operativnih štabov: delavski sveti, ljudski odbori, frontni odbori, odbori društev itd. so naši operativni štabi, ki družijo in vodijo naše trdno zaledje, čigar udarna pest je jugoslovanska ljudska armada. 8 milijonov jugoslovancev v Ljudski fronti dokazuje vsak dan, da nismo prenehali biti to, kar smo dokazali 1941. leta.

Vsem občinskim odborom OF

27. april je dan ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda, praznik vseh frontovcev in frontnih organizacij, katerega bomo tudi letos proslavili čim bolj slovesno. Letošnje praznovanje naj poteka v znamenju utrjevanja občinskih frontnih odborov, v sprejemanju novih članov, posebno iz vrst mladine, v kulturnih prireditvah, mitingih in podobno. Sodelovanje z vsemi organizacijami in društvi naj bo pri letošnji proslavi še prav posebno poudarjeno. Fronta je naša temeljna množična politična organizacija, ona je pobudnik in usmerjevalec političnega, gospodarskega in kulturnega življenja pri nas, iz nje so zrastle ostale množične organizacije.

V počastitev praznika OF naj občinski odbori Fronte skličejo slovesne seje, na katere naj povabijo vse osnovne organizacije in zastopnike vseh drugih organizacij in društev ter čimveč frontovcev. Take množične seje ali konference naj imajo dva dela. V prvem delu bi pregledali dosedanje delo, nastanek in razvoj OF, njen pomen za slovenski narod, njeno veliko zgodovinsko vlogo v NOB v dobi obnove in danes. Kritično je treba pretrpeti dosedanje pomanjkljivosti in napake v sami organizaciji in vsem družbenem življenju kraja. Drugi del seje ali konference naj bo posvečen konkretnim nalogom Fronte in ostalih organizacij v bodoče. Kjer koli je mogoče, posebno v vseh večjih krajih, je treba pripraviti po seji kulturne in zabavne prireditve v sodelovanju z ostalimi organizacijami in šolami. Te seje, konference ali proslave so lahko 26. aprila zvečer ali pa na sam praznik. OF je najbolj množična organizacija — to je treba prav posebno poudariti na letošnji proslavi. Tudi osnovne organizacije naj skušajo čim lepše proslaviti naš veliki praznik.

Prvi maj je praznik vsega delovnega ljudstva. Frontni odbori naj povsod sodelujejo tudi pri pripravah in proslavi tega praznika. Vse organizacije naj se povežejo s kulturno-prosvetnimi društvi, sindikalnimi organizacijami in učitelstvom v svojem kraju, da bo proslava dneva res množična.

Kar velja za praznik OF — 27. april — in prvi maj, velja tudi za praznovanje rojstnega dne maršala Tita. Pri tradicionalni Titovi štafeti naj sodelujejo člani naših organizacij.

Vse organizacije prosimo, da o proslavi 27. aprila, prvega maja in rojstnega dne maršala Tita takoj poročajo na okrajni odbor OF Trbovlje in uredništvu Zasavskega vestnika, da bomo lahko o pripravah in proslavah pisali v našem glasilu.

Revirji so ponovno spregovorili

»NE DOVOLIMO NIKOMUR, DA BI SE IGRAL Z USODO NAŠIH NARODOV!«

Tudi v Hrastniku je preteklo sredo, 16. aprila ponovno demonstriralo preko 3000 ljudi proti spletkam italijanskih fašistov in kominformovcev. Hrastniško delovno ljudstvo je prihajalo na zbirališče z obeh strani hrastniške doline: s severa so prihajali rudarji s svojo godbo, od južne strani pa steklarji in delavci kemične tovarne z godbo steklarjev na čelu. Z Dola pri Hrastniku so prišli v velikem številu mladinci z zastavami.

Med vzkliki Titu in Partiji ter našemu hrabremu primorskemu prebivalstvu je spregovorila tovarišica Lidija Šentjurčeva, ki jo je zbrana množica najtopleje pozdravila. Delegati hrastniškega prebivalstva so naprosili tovarišico Šentjurčevu, naj pove pred svojim odhodom v Beograd zbranim Hrastničanom nekaj besed. Tovarišica Šentjurčeva je odločno povedala naše stališče v tržaškem vprašanju: tako je ob zaključku poudarila: »Ne bomo dovolili, da bi z življenjskimi koristmi Jugoslavije sklepali brez naše udeležbe, še manj pa, da bi se z usodo naših ljudi igrali!«

Za tovarišico Lidijo Šentjurčevu so govorili še predstavniki rudarjev, predsednik sindikata steklarjev, zastopniki prosvetnih delavcev in še drugi. Med čitanjem protestnih resolucij, ki so bile odposlane tovarišu Edvardu Kardelju v Beogradu in našemu veleposlaništvu v Londonu in še pozneje, Hrastničani niso prenehali z demonstracijami, v katerih so odločno povedali, da ne dovoljujejo, da bi kdor koli barantal na račun naših narodov in da tega tudi ne bodo nikdar dopustili.

PROTESTNO ZBOROVANJE V ZAGORJU

Rudarji in ostali delovni ljudje iz Zagorja in okolice budno zasledujejo politične dogodke v zvezi z vprašanjem Trsta. Še 3. aprila je nad 3000 ljudi ogorčeno protestiralo proti kupčevanju z ozemljem, s katerim nas vežejo narodnostne in gospodarske vezi. Vznemir-

jenje se med rudarji ni poglelo, ker londonski razgovori še niso končani, ker skušajo še naprej barantati in odločati o usodi Trsta brez sodelovanja predstavnikov Jugoslavije.

Tako so se v sredo, 16. aprila, začele spet spontane manifestacije zagorskega prebivalstva. Iz šol so prišli učenci v korporativnem sprevodu z zastavami in transparenti, na vsakem rudniškem obratu so se zbrali delovni kolektivi, ki so jim govorili obratovodje, sindikalni in partijski funkcionarji o političnem položaju. Že okrog 4. ure popoldne so se začele množice pomikati od vseh strani proti glavnemu zbirališču v rudarskem središču v Toplicah. Zbralo se je nad 5000 ljudi, ki so poslušali govore predstavnikov množičnih organizacij. Množica se je zgrajala nad nesramnim barantanjem v Londonu, kjer skušajo italijanski diplomati izsiliti od zahodnih veselih neke prednosti v Trstu, ali pa celo zahtevajo priključitev Trsta k Italiji. Ogorčenje množice je naraščalo, hkrati pa tudi navdušenje za nepopustljivo borbo za obrambo naših pravic. Z zborovanja so poslali resolucije vladama ZDA in Veliki Britaniji, ministru za zunanje zadeve vlade FLRJ tovarišu Edvardu Kardelju, ministru za notranje zadeve tovarišu Rankoviču ter CK KPS.

Po zborovanju se je razvil močnejši spreved, ki je odšel z glavnega zbirališča skozi Zagorje na tržni prostor pred cerkvijo. V glavnem je veljal ta del manifestacij nesramni politiki Vatikana, ki podpira osvajalne načrte prebujajočega se italijanskega fašizma. Klici: »Dol z Vatikanom!« — »Dol s fašizmom!« so gromko odmevali med zbrano množico.

Množica je pozivala vatičanske hlapce, naj prestejejo demonstrante in poročajo v Vatikan, da nam ni vseeno, kaj dela klerofašizem in da se bomo znali boriti proti njemu.

Med demonstracijami je igrala sindikalna godba partizanske koračnice, pevski zbor »Vesne« pa je zapel več lepih partizanskih pesmi. Naša mladina je še pozno v noč manifestirala svojo borbeno pripravljenost. Zagorje je oživelo, oživele so njegove tradicije, njegova revolucionarnost.

Železničarji v Litiji so proslavili svoj praznik

Sindikalna podružnica železničarjev v Litiji je priredila 15. aprila lepo uspešno proslavo praznika železničarjev. Člane in goste je pozdravil predsednik sindikalne podružnice tov. Grebenc, ki je podal tudi uvodni politični referat ter se zadržal pri podrobnostih krvavega dogodka na Zaloški cesti v Ljubljani, kjer je ob priliki železničarskih in delavskih demonstracij prišlo 15. aprila 1920 do krvoprelitja. Zato je železničarski stan izbral 15. april za svoj borbeni dan. Načelnik postaje Litija tov. Zen je imel nato referat o naših železničarjih in železničarskem stanu v službi javnosti in delovnega ljudstva.

Izmed navzočih predstavnikov organizacij in zastopnikov ljudske oblasti je tov. Svetina čestital železničarjem k prazniku in pohvalil prizadevnost železničarskega stanu v korist delovnega ljudstva.

Udeleženci so še razpravljali o krivicah, ki jih skuša svetovna reakcija prizadei našemu Trstu in Slovenskemu Primorju. Ob splošnem ogorčenju zaradi nasilstva nad našim ljudstvom, ki ga hočejo nekdanje naše zaveznice pokloniti italijanskim fašistom, je zbor sprejel soglasno resolucijo in jo naslovil na ministra za zunanje zadeve tov. Edvarda Kardelja. Tako je zadobila ta prava proslava dneva železničarjev tudi nacionalni prizvok.

IZ DOBREGA PIONIRJA VRL ČLAN JLA

Nekdanji načelnik pionirskega odreda v Litiji tov. Jurij Pestotnik je odšel v začetku letošnjega šol. leta v letalsko šolo v Rajlovcu pri Sarajevu. Tov. Jurij je med najboljši gojenec v edinci, ki jo sestavljajo mladinci iz vse Jugoslavije. Tov. Jurij po šoli potem Zasavskega vestnika pozdravlja k prazniku OF in 1. maju vsem svojim nekdanjim tovarišem in znancem.

Revolucionarna Ljubljana, kjer je bil leta 1941 ustanovni sestanek OF, je tudi v teh dneh odločno spregovorila

V zadnjih dneh po svetu

Švicarski študenti v Jugoslaviji. — V Beograd je prišlo 30 študentov tehnike iz Švice, ki bodo ostali v Jugoslaviji 15 dni. Ker se zanimajo za življenje študentov in študij, zlasti na tehniških šolah, bodo švicarski študenti obiskali Beograd, Sarajevo in Zagreb, dlje pa se bodo mudili v Ljubljani. Na poti po Jugoslaviji si bodo ogledali tudi Dubrovnik, Split, Reko, Plitvička jezera in Postojno.

Ameriški Slovenci nas bodo tudi letos obiskovali. Napovedanih je že več skupin naših rojakov iz Amerike, ki bodo prišli obiskat domače kraje in ljudi in se zanimati za naše življenje. Kot poročajo, se je prva skupina zbrala v Philadelphiji, od koder že plove z ladjo proti domovini. Med drugimi je napovedana tudi skupina iz Clevelanda, mesta, kjer živijo največ naših rojakov in mu zato pravijo »ameriška Ljubljana«.

Izjava ameriškega generala Eisenhowerja, da se umika iz vojaškega življenja, ni presenetila svetovne javnosti, saj že zdavnaj ni bila nobena tajnost, da se Eisenhower pripravlja za predsedniške volitve v ZDA. Kdo bo sedaj njegov naslednik v Evropi, o tem se ta čas precej ugiha na Zapadu. Sodijo, da bo novi poveljnik atlantskih sil v Evropi najbrž kak Američan.

Laburisti so na volitvah dobili 400 novih mest. Ti rezultati so seveda močno vznemirili konservativce, saj to kaže, da se množice obračajo od njih. Konservativci so v precej neuprijetnem položaju, saj se tudi v Angliji že kažejo znaki krize, in to predvsem v tekstilni industriji. Konservativci zaenkrat še nečeno komentirati teh volitev.

V severni Avstraliji vlada strašna suša. Od žele in suše je poginilo že nad 100.000 glav živine, ostalih 200.000 pa je v nevarnosti, da novega dežja ne bo preživelo. Če ne bodo v kratkem nastopile spremembe, je računati tudi z manjšim pridelkom žita. Avstralija pa je, kakor znano, velik izvoznik žita.

Predsednik grške vlade Plastiras je izjavil na vprašanje dopisnika Tanjuga, da se je že poprej zavzemal za dobre odnose z Jugoslavijo, odkar pa je prišla na krmilo njegova vlada, so odnosi odlični med obema državama in se vsak dan bolj poglobljajo. Ustvarjeno bo takšno prijateljstvo, kakršno mora biti med dvema državama, ki imata stare stike ter skupne gospodarske in politične interese.

Katoliški duhovniki, člani Ciril-Metodijskega društva protestirajo proti italijanskim izzivanjem

V sredo dopoldne je bila v Celju konferenca katoliških duhovnikov, članov Ciril-Metodijskega društva iz okrajev Celje-okolica, Šoštanj in Trbovlje. Konferenca je bila združena s proslavo 11. obletnice ustanovitve OF.

V začetku zborovanja so zapeli pesem »Hej brigade«. Sledila je recitacija Kajuhove pesmi »Ko človek do človeka pripozna«, ki jo je recitiral duhovnik Križan iz Belih vod. Predsednik pokrajinskega odbora Martin Uranjek je nato v svojem govoru omenil, da se vrši proslava 11. obletnice ustanovitve OF v času, ko je stopilo v ospredje tržaško vprašanje. Podal je sliko predaprilske Jugoslavije ter orisal politiko, ki so jo vodili v Jugoslaviji klerofašisti in ki jo še danes v Italiji vodijo klerofašisti. Leta 1941 so ljudske množice krenile na novo pot, ki je pripeljala do osvoboditve naših narodov.

V svojem govoru je dalje omenil veliko naklonjenost ljudske oblasti do katoliških duhovnikov, ki z ljudsko oblastjo sodelujejo. Izvedeno je socialno zavarovanje duhovnikov, za kar so ti ljudski oblasti iskreno hvaležni. Svoj govor je končal z vzklikom: Zivela OF in živel maršal Tito!

Duhovnik Šmirmauel iz Teharjev je recitiral Toneta Seliškarja »S pesmijo na delov«.

Župnik Šmon je k proslavi žestital v imenu glavnega odbora OF. Društvo naj gre naprej po dosedanjih smernicah, pritegne naj še nove člane in čuva pri-

živiljenjski stroški rastejo povsod. Po podatkih Evropske gospodarske komisije v Zenevi so od septembra 1950 pa do septembra 1951 življenjski stroški narasli od 1% na Portugalskem do 39% v Avstriji. V Švici so narasli za 5%, v Italiji za 7%, v Angliji za 12%. Poročilo predvideva, da se bo v leto 1952 inflacijski pritisk še povečal, in sicer zaradi oborožitvenega načrta, ki ga je zapadnemu svetu vailila sovjetska politika.

Naši agronomi v ZDA. Pet jugoslovanskih agronomov je prišlo v ZDA, kjer se bodo seznanili z gospodarskimi in znanstvenimi uspehi v mlekarstvu, kmetijski in podjetjih za predelavo mleka. Povabljeni so bili na specializacijo v ZDA v okviru ameriške tehnične pomoči Jugoslaviji. Letos bo šlo v ZDA še več skupin jugoslovanskih agronomov, ki so se specializirali za živinorejo, sadjarstvo, vrtnarstvo in ostale panoge kmetijske proizvodnje. Pred dnevi je prišla v ZDA tudi skupina jugoslovanskih živinodravnikov, ki bo proučevala metode in znanstvene uspehe na področju zatiranja živalskih okužb.

Pogajanja med Anglijo in Egiptom se ne premaknejo. Kralj Faruk vztraja namreč pri tem, da bi mu priznali tudi naslov kralja Sudana. Tu pa Angliji nečeno v nečeno popustiti. V Londonu se celo pripravljajo na to, da razpišejo v Sudanu nekakšen plebiscit, ali so Sudanci za to, da se upravljajo sami, ali pa žele priti pod Egipt. Ker imajo v Sudanu Angliji še vedno prvo besedo, ni vredno zgubljati besed, kako bo to glasovanje izpadlo.

Nemški oficirji v egiptovski vojski. Nekaj bivših nemških oficirjev, ki so med vojno sodelovali v operacijah v severni Afriki, je ostalo v Egiptu. Dobili so službo v egiptovski vojski, in sicer šest bivših generalov in kakih 100 generalštabnih oficirjev, kjer opravljajo posle inštruktorjev.

Cedanje več brezposelnih v Italiji. Italijansko ministertvo za delo je objavilo podatke o sedanjem številu brezposelnih v Italiji v primerjavi s stanjem konec lanskega leta. Letos v marcu je prišlo za delo 2.094.158 brezposelnih. V primerjavi z novembrom lanskega leta se je povečalo število brezposelnih za 123.068 ali za 6,24%. To pa so samo podatki o uradno registriranih brezposelnih. V resnici jih je znatno več.

dobitve NOB. Duhovniki CMD so se eno-dušno priključili izjavi maršala Tita glede tržaškega vprašanja kakor tudi izjavi v skupščini LRS.

V imenu glavnega odbora CMD je skupščino pozdravil organizacijski tajnik glav. odbora CMD tov. Šavora iz Ljubljane in poročal o delu glavnega odbora. Skupščino sta pozdravila tudi sekretarja okrajnih odborov OF Celje-okolica in Trbovlje.

Izrečena je bila zahvala glavnemu odboru CMD in verski komisiji za izvedbo socialnega zavarovanja duhovnikov CMD. Obenem izražajo popolno zaupanje.

Predsednik glavnega odbora, župnik Matija Medvedšek, je v svojem nagovoru omenil, naj bodo duhovniki do današnje stvarnosti odkritosrčni. Storiijo naj vse, do česar delovni člani društva; pomagajo naj ljudski oblasti, da bo izgradila boljše življenje, kakor je bilo.

Med duhovščino CMD je bilo nabranih 200.000 din za po snežnih razmerah prizadete Tolmince in 200.000 din za Kulturni dom v Tretu.

Končno so sprejeli resolucijo, ki so jo poslali zunanjemu ministru FLRJ, tov. Edvardu Kardelju. Iz resolucije posnemamo glavno vsebino:

Petdeset katoliških slovenskih duhovnikov, članov Ciril-Metodijskega društva celjske pokrajine, zbranih v Celju 16. aprila na proslavi enajste obletnice ustanovitve OF, se spominjamo slavnih dogodkov, ki jih je dosegla OF v NOB od 1941 dalje. Ena izmed temeljnih točk

Osvobodilna fronta v trboveljskem okraju pred svojim praznikom

Enajsto obletnico ustanovitve OF, ki jo bomo praznovali 27. aprila, bodo frontovci okraja Trbovlje proslavili slovesno. Počastitev tega našega velikega vseljudskega praznika so terenski in občinski odbori OF trboveljskega okraja v minulih dneh podrobno obravnavali. Po vseh centrih okraja bo priredila OF slavnostne akademije, frontni odbori pa bodo imeli na praznik 27. aprila slovesne seje.

Na dan 27. aprila bo na Dobrni v Trbovljah ustanovni sestanek novega delavskega kulturno-prosvetnega društva »Svoboda«, popoldne pa slovesna akademija.

Na počastitev tega praznika pa se je OF okraja Trbovlje pripravila tudi drugače. Meseca marca so se izvolili po vseh krajih okraja novi občinski odbori OF, ki jih je v okraju sedaj 15. Sestanki frontovcev v zvezi z volitvami v občinske odbore OF so bili povsod prav dobro obiskani, zlasti pa v naših centrih; prostori, kjer so bile volitve, so bili za sprejem vseh došlih ljudi premajhni. Na vseh teh sestankih so obravnavali bodoče delo naših frontnih organizacij, delovne načrte OF za letošnje leto in podobno.

V Cernišniku so na sestanku razpravljali o elektrifikaciji svojega kraja, o organizaciji predavanja o živinoreji, o vzdrževanju krajevnih cest in poti ter o delu na Zadrudnem domu.

V Trojaneh si je občinski odbor OF zadal nalogo, da bo dokončal društveno dvorano ter priredil več gledaliških nastopov na domačem odru. Tudi tukaj bodo nadaljevali dela na elektrifikaciji kraja.

V Senožitih so obravnavali vprašanje pomoči, ki naj jo Fronta nudi tamkajšnji KDZ, prav tako pa so sklepali o popravilu poti ter o delu na elektrifikaciji.

V Mlinšah so mnogo razpravljali o pozitivni kulturno-prosvetnega dela, delali pa bodo seveda tudi na gospodarskem področju. Tako hočejo tamkaj usposobiti krajevno žago, sklenili pa so nadalje, da bodo nadaljevali dela na elektrifikaciji Mlinš in Kolovrata.

V Izlakah nad Zagorjem si bodo frontovci uredili prostore za občinski odbor OF, nudili bodo pomoč tamkajšnji KDZ, vsi skrb pa posvetili delu na

kulturno-prosvetnem področju. V Zagorju so napravile obširen načrt dela vse terenske organizacije OF, prav tako društva in ostale množične organizacije.

V Radečah si je občinski odbor Fronte zadal nalogo, da se razširi tamkajšnja KDZ, prav tako pa, da se pomaga pri elektrifikaciji Gorelce. Fronta v Trbovljah si je zadal kot svojo glavno nalogo, da bodo njeni člani pomagali pri razširjenju in tlakovanju trboveljske glavne ceste, nadalje se bodo tukaj ustanovljala delavska kulturna društva »Svobode«, da se kulturno-prosvetno delo razširi med najširše ljudske množice, zlasti pa med delovno mladino.

Poleg volitev v občinske odbore OF pa so se po vsem okraju izvedle volitve v sekcijo AFZ. Najboljše so te volitve uspele v Trbovljah. Prav lepo so naše žene proslavile Dan žena, 8. marec. Pa ne samo z akademijami, marveč tudi z drugim delom so žene počastile ta svoj praznik, hkrati pa se tudi pripravile na proslavo praznika OF, 27. aprila; tako so žene v Zagorju sklenile, da bodo organizirale šivilski

tečaj. V Podkumu se že vrši kuharski in šivilski tečaj, v Dadečah pa prikrjevalni tečaj, ki ga obiskuje 40 tečajnic. Pripravljajo pa tudi kuharski tečaj.

V Trbovljah tečejo priprave za organizacijo letošnje gospodinske šole. Člani OF okraja Trbovlje se živo zanimajo za vprašanja Trsta, ka so pokazale številne protestne manifestacije, ki so se vršile ponovno v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju, Radečah in v vseh drugih krajih, saj je sodelovalo na teh manifestacijah v vsem okraju okrog 20.000 ljudi.

Iz okraja Trbovlje je bilo glede Trsta, o čigar usodi se sklepa v Londonu brez sodelovanja naše države, poslano na pristojna mesta nad 100 protestnih pisem in resolucij.

Osvobodilna fronta in njeni člani se dobro zavedajo, da bodo najlepše počastili 11. obletnico OF s tem, če bodo vse naloge, ki so si jih zadali člani Fronte na svojih sestankih, dosledno izpolnjevali ter izvršili delovne načrte, ki so si jih postavili za letošnje leto. S temi sklepi so člani OF pokazali moralno enotnost svoje velike organizacije, saj je ta enotnost prišla do vidnega izraza v enoglasnem in odločnem stališču, ki so ga frontni člani zavzeli v zadnjih tednih in dneh glede tržaškega vprašanja, ki se ne more in ne sme reševati brez sodelovanja Jugoslavije.

OGLASUJTE V
»ZASAVSKEM VESTNIKU«

V Lokah in Kisovcu se bodo poklonili žrtvam narodno-osvobodilne vojne

Krajevna ZB v Lokah-Kisovcu nad Zagorjem pripravila lep spomenik v čast in slavo žrtvam NOV in fašističnega nasilja. Ta okoliščina je dal v zadnji vojni 105 človeških žrtvi; 73 jih je padlo v NOV, 11 talcev je bilo ustreljenih, 21 pa jih je umrlo v fašističnih taboriščih.

Na tem spomeniku delajo že dalj časa številni člani množičnih organizacij, da se oddolže žrtvam, ki so dale življenje za zmago nad fašizmom in za ustanovitev lepše, socialistične Jugoslavije. Žal pa so med nami še vedno sovražniki našega družbenega reda in so tudi tokrat pokazali svoj pravi obraz; našli so se celo ljudje, da so onečastili imena najdražjih žrtv za našo svobodo. Opravit imamo z istimi ljudmi kot v NOV, ko so stali ob strani in se držali »zlate sredine«. Vsem tem ljudem odgovarjamo s pozivom, da si v nedeljo, 27. aprila, ko bo slovesno odkritje spomenika našim dragim žrtvam, ogledajo ljudske množice, ki se bodo poklonile borcev, ki so dali svoje življenje za svetlejšo prihodnost nas vseh.

Iniciativni odbor za postavitve spomenika se ob tej priliki zahvaljuje tov. Antonu Ašiču, ki je dal brezplačno del vrta za postavitve spomenika, nadalje vsem množičnim organizacijam in ustanovam, ki so to pleteno akcijo denarno podprle, prav tako vsem ostalim, ki so na kakršen koli način pripomogli k postavitvi tega spomenika. Odbor vabi vse množične organizacije, oblastne in gospodarske ustanove, šole in zastopnike JLA iz bližnje okolice, da se dne 27. aprila poklonijo padlim žrtvam. Odkritje spomenika bo ob 10 dopoldne, popoldne pa bo pri Dolarju nad Lokami partizansko taborjenje s kulturnim sporedom.

NA DOLU PRI HRASTNIKU BODO 1. MAJA ODKRILI SPOMENIK PADLIM BORCEM V NOV

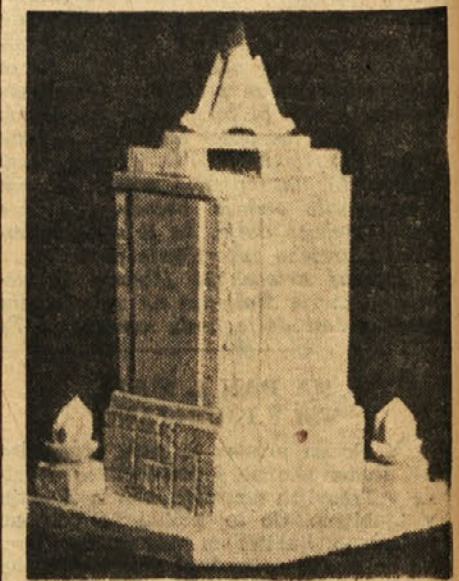
Dolanci bodo lepo proslavili letošnji 1. maj. Za praznik OF, 27. aprila, pripravljajo slovesno sejo občinskega odbora OF, na dan delavskega praznika, 1. maja, pa bodo odkrili na Dolu veličasten spomenik padlim borcev v NOV ter žrtvam fašističnega terorja.

Za postavitve tega spomenika je bilo mnogo dela in truda. Vsa sredstva za

spomenik so zbrali Dolanci sami s prireditvami gledaliških iger, koncertov in s prostovoljnimi prispevki, s čimer so omogočili odkritje lepega spomenika svojim padlim borcev.

Pri delih za odkritje spomenika so pomagali skoraj vsi: Zveza borcev, KUD »Ciril Pustc«, Vojaški odbor vojnih invalidov, mladina dolske gimnazije in še drugi.

Slavnostno odkritje spomenika bo 1. maja; ob pol 8. uri zjutraj je zbor vseh gostov pred Mladinskim domom v Hrastniku, nato pa skupen odhod k spomeniku. Ob 8. uri bo promenadni koncert godbe na pihala ter nastop pevskih zborov. Ob pol 10. dopoldne bo slovesno odkritje spomenika, združeno s slavnostnimi govori, polaganjem vencev, nastopom pevskih zborov in godbe na pihala. V zvezi z odkritjem spomenika bodo krajevne ZB priredile Teden partizanskih pohodov, prav tako bo po odkritju spomenika skupen odhod na planinsko postojanko Kal.

Spomenik padlim borcev iz NOV v Loke-Kisovcu

KAJ SEM DOŽIVEL V SOVJETSKI ZVEZI

V novo taborišče — novim grozotam nasproti

(Nadaljevanje)

Cesta je vodila skozi polja, kjer so kolhozni kopali krompir. Ob cesti je stal voz s konjem, naložen z vrečami krompirja. Nenadno se je konj bogue zaradi česa splasil in zdiral z vozom po cesti. Pri tem je padla z voza vreča krompirja, ki se je razsul po cesti. To je povzročilo zmedo v naši skupini. Izbruhnil je hud boj za ta nepričakovani dodatek k našemu pitemu obroku.

Strazniki so kričaje in preklinjaje planili v gnečo in nas tolkli, udrihajoč na levo in na desno s puškimi kopiti. Kljub temu pa je večini jetnikov uspelo pogrbiti enega ali dva krompirja. Kar surouo so jih požrli, kakor da bi jedli sočna jabolka. Glad, naš večni tovar, nas je napravlil divje kakor krdele divjih psov, ki se ravajo za kost.

Po večurni hoji smo prišli do majhne železniške postaje, kjer naju je bil prevel štiri mesece prej straznik iz Goline. Od takrat se je že marsikaj spremenilo. Moj zvesti prijatelj je že počival v skupnem grobu nekje blizu taborišča. Sam pa sem postal apatičen, ciničen in brezbriz, eden od mnogih milijonov sine sovjetske vojske sužnjev, legije obsojenih.

Na postaji so nas natlačili v jetniški vagon.

Vlak je vozil počasi in se včasih ustavil za deset ali dvanajst ur. Toda po treh dneh vožnje smo končno le prispeli na cilj. Odpili so urata in opotekli smo se ven, oslajeni od dnevnih svetlobe.

Hodili smo komaj kak kilometer, nato

pa nas je sprejelo novo koncentracijsko taborišče.

To novo koncentracijsko taborišče, v katerega sem prišel, je bilo eno od desetih ali dvanajstih taborišč na področju Pokse, okrog 13 km južno od Arhangelska. Bilo je novo in use v njem je bilo novo: jetniki in strazniki, vendar pa vse tako kakor drugod. Isto zvenelo okolje, isto brezupje in sivina kakor v Golini, ista zopna željna juha. Ta večna juha je prava gnusna značilnost sovjetskih koncentracijskih taborišč.

Griža in jetika sta bili vedno zelo razširjeni v taboriščih in množice jetnikov so postale njene žrtve. Imeli niso nikake odpornosti. Trdo delo, nezadostna in slaba hrana, pomanjkanje zdravstvenih ugodnosti in gotovo tudi obupanost in potrtost — vse to je pospeševalo bolezn.

Kmalu po mojem prihodu v Pokso je izbruhnila v taborišču nenavadno huda epidemija griže. Umrlijost je narasla iz dneva v dan, ukreniti pa ni bilo mogoče ničesar. Bolniške barake so bile kmalu prenapolnjene. Toda priti v bolniško barako je pomenilo isto, kakor biti zagnanovan za smrt. V šestih tednih najhujšega divjanja epidemije je umrla polovica jetnikov v taborišču.

Nekega dne je prišla name vrsta, da sem moral leči v posteljo med dva druga bolnika. Na vsaki postelji so ležali trije ali štirje. Postelje so bile sestavljene iz dveh vojaških postelj, postavljenih skupaj. Smrad v baraki je bil strašen, kajti mnogi

bolniki niso mogli držati vode ali blata, ker je bil njihov organizem tako oslavljen, da so izgubili oblast nad mislicami.

Zdravniki so bili proti temu brez moči. Že dolgo časa niso imeli nobenih zdravil. Mnogi od jetnikov pa so bili že tako oslavljeni zaradi podhranjenosti, da jim tudi ne bi bilo nič pomagalo.

Mnogi so umirali tiho in mirno ter se skoraj neopazno pogreznili iz svoje navadne apatije v večno spanje. Drugi pa so obupavali in divjali.

Eden od obeh bolnikov, ki sta ležala poleg mene na postelji, je bil povoliški Nemec, po imenu Klinch. Bil je že precej kasa bolan. Imel je jetiko v zadnji stopnji in povrh še grižo. Nekega zgodnjega jutra me je prebudilo njegovo hropenje, ko je lovil sapo. Obraz je imel mrtaško blede in usta vsa penasta. Spoznal sem, da je prišla njegova ura in začel sem klicati zdravnika. Prišel je, mu potipal žilo, ga naglo pogledal, zmigal z rameni in odšel. Bilo je brezupno. Čez nekaj trenutkov je Klinch umrl.

Pokril sem mu obraz z odejo in čakal, da bi ga strazniki odnesli. Toda čas je potekal in nič ni prišel. Razdelili so nam obroke hrane in izkoristil sem priložnost, da sem jih zaprosil, naj bi odnesli truplo, saj ni bilo nič posebno prijetno ležati poleg mrtveca. Odnesli so ga šele zvečer in kmalu nato sem dobil novega soseda. Položili so ga na isto posteljnino, ki je služila Klinchu, ne da bi jo bili vsaj prezračili.

III.

V bolniški baraki sem ostal od septembra do avgusta 1945. Skoraj ves čas sem ležal. Prebolel sem grižo, toda potem sem bil tako slab, da se nisem mogel niti dvigniti. Ležal sem in štel dneve, sive in prazne, toda ves čas je bila v meni jasna misel: nisem hotel umreti, kljub vsemu sem hotel še živeti in z vso voljo sem se

upiral temu, da bi me zagreblili v rusko zemljo.

Se vedno nisem bogve kaj upal, da bom spet kdaj doživel svobodo. Skoraj vsi inozemci, na katere sem bil naletel v taborišču, so bili že odslužili svoj rok, a so jih še vedno držali v jetništvu. Nekaj nezasiščenega je bilo, da bi koga, ki je bil obsojen po paragrafu 84 kazenskega zakonika, izpustili iz koncentracijskega taborišča.

Večina je bila političnih jetnikov, obsojenih po paragrafu 84 ali 58 in večina tujcev je bila obsojena po prvem paragrafu, ki se nanaša na ilegalno prekočanje meje in ki določa za to stvar najmanjšo kazn treh let.

Paragraf 58 pa je tisti paragraf sovjetskega kazenskega zakonika, ki se ga najbolj boje. Po tem paragrafu je bila obsojena večina ruskih jetnikov. Paragraf vsebuje 14 točk, ki se nanašajo na izdajstvo, protirevolucionarno delovanje, pobeg, volnostvo, na sabotažo v škodo države in gospodarskih načrtov, itd.

V sovjetski zvezi izraz »političen zločinec« ne pomeni samo človeka, ki upanja tako politično aktivnost, katere oblast ne trpi. Politični jetniki ne predstavljajo nikake elite in tudi ni nujno, da bi bili krivi kake organizirane dejavnosti. Nasprotno. Nekateri med njimi so prav tako primitivni in neomikani kot navadni kriminalci. Mnogo je namreč med njimi azijskih nomadov, na primer pripadnikov turkstanskih, kirgizskih ali uzbekskih plemen, ki se jim je bilo še težje uživet v kolektivizacijo kakor prebivalstvu evropske Rusije. Tako je morda obstajal njihov pregrešek v tem, da so pustili poljedelske stroje, o katerih niso ničesar razumeli, rjaveti na polju. To pa je že sabotaža gospodarskega načrta in tako so avtomatično postali »politični zločinci« po paragrafu 58.

Sodišča so pravi zasmeš pravici, kajti obtožencem ni dovoljeno, da bi se branili ali da bi si dobili zagovornika. Pravzaprav pa tudi ni nobenega področja človeške aktivnosti, ki bi ga sodišče ne moglo, z nekoliko domišljije spraviti pod eno ali drugo točko tega paragrafa, če meni, da je to v interesu države.

Ljudem, ki so jih spoznali za krive po paragrafu 58, nalagajo zelo hude kazni od pet do 25 let. Navadna kazen pa je deset ali petnajst let prisilnega dela v koncentracijskem taborišču. Ko odslužijo kazn, jim ne dovolijo, da bi se vrnili na svoje domove, temveč jih odvečejo na kak drug kraj daleč vstran.

V bolniški baraki sem ostal do avgusta 1945. Večji del tega časa je bil moj sosed na ležišču Viktor Lebedev, katerega usoda je značilen primer, kako uporabljajo paragraf 58.

Bil je poljedelski delavec iz Povolžja. Njegova krivda je bila v tem, da je nekoč ukradel vrečo krompirja, ki je bila namenjena državi. Zato je bil kot »sovražnik ljudstva« obsojen na pet let odvzema svobode s prisilnim delom.

Dejstva, da je ukradel krompir za svoje lačne otroke doma, niso upoštevali kot olajševalne okoliščine. Odslužil je že tri leta svoje kazni, pet mesecev pa je bil že bolan. Končno je tudi umrl v tem koncentracijskem taborišču na severu Rusije.

Nikoli nisem zvedel, kako je na dan svojega srca sodil o sovjetskem sistemu, saj si o tem ni drznil pogovoriti z menoj, ki sem bil tujec. Postal je apatičen kot večina Rusov. Zdelo pa se je, da ti laže prenašajo strahne razmere, v katerih so morali živeti, kot mi tujci. Bilo je, kakor da sta bila v njih odporni duh in upornost popolnoma zlomljena.

(Nadaljevanje sledi.)

Naši čitatelji pišejo

Kako bodo Trbovlje proslavile 27. april in 1. maj

Praznik ustanovitve OF bodo Trbovlje lepo proslavile. V soboto, 26. aprila, bo v Delavskem domu v Trbovljah slovesna akademija s sodelovanjem rudarske godbe, pevskega zbora »Zarje«, Mestnega gledališča in tamburaškega zbora. V nedeljo 27. aprila pa bo celodnevna proslava na Dobrni, kjer bo dopoldne ustanovni občni zbor Delavskega kulturnega društva »Svobodec«; ob 9. uri dopoldne bo koncert trboveljske delavske godbe pred kantino na Dobrni, ob 10. uri pa ustanovni občni zbor »Svobodec«. Popoldne je ob 3. uri na Dobrni v načrtu izvedba kulturnega programa.

Na stadionu Rudarja bo 27. aprila prvenstvena nogometna tekma Slovenske lige in sicer med Nafto iz Dolnje Lendave ter Rudarjem. Na predvečer 27. aprila bodo slavnostne akademije tudi v Zagorju, Hrastniku in Radečah, odbori OF pa bodo imeli slovesne seje.

V torek, 29. aprila, bo priredilo Mladinsko kulturno-umetniško društvo »Preporod« v Trbovljah v okviru slavnostnih dni gledališko igranje Mire Pucove »Ogenj in pepel«.

Na predvečer prvega maja, 30. aprila, bo od 5. do 6. ure popoldne pred rudni-

sko restavracijo v Trbovljah promenadni koncert Delavske godbe, hkrati pa zbor vseh trboveljskih delovnih kolektivov. Nato bo slavnostni odhod vseh zbranih od restavracije pred Delavski dom, kjer bo proslava delavskega praznika, 1. maja, na prostem.

V četrtek na dan 1. maja bo ob pol 5. uri jutraj budnica Delavske godbe v Trbovljah, ob 6. uri jutraj pa skupen odhod na Partizanski vrh (Sv. Planino), kjer je pripravljen za vse izletnike kulturni spored, nato pa bo sledilo planinsko rajanje. Ljubitelji planin iz Hrastnika se bodo 1. maja šli na Kalu in Mrzlici, iz Zagorja na Sv. Gori in Cemeniški planini, iz Radeč in okolice pa na Lisci.

Ljubitelji nogometa bodo 1. maja pohitili v Ljubljano, kjer bo prvenstvena nogometna tekma med Odredom in Rudarjem, za kar organizira Putnik v Trbovljah posoben vlak. Na dan 2. maja pa priredi SSD Rudar izlet vseh svojih članov na Mrzlico.

Omeniti še moramo, da bo 30. aprila v trboveljski cementarni velik praznik, saj bodo tamkaj prevzeli tega dne zastavo zvezne vlade FLRJ kot najboljši kolektiv svoje stroke.

V ZAGORJU SO SE PRIPRAVILI NA PROSLAVO 27. APRILA IN 1. MAJA

Tudi na območju občinskega odbora OF v Zagorju hočejo čim lepše proslaviti letošnji praznik Osvobodilne fronte, 27. april, in delavski praznik 1. maj. Enajstletnica ustanovitve OF bodo v Zagorju proslavili s slovesno akademijo, na kateri bodo sodelovali razni kulturni delavci in umetniki, ki so zagorski rojaki, žive in delajo pa v Ljubljani. Tako bodo sodelovali na tej prireditvi, ki bo 28. aprila zvečer, književnik Mile Klopčič, direktor Ljubljanske drame Slavko Jan, profesor glasbe Zora Zarnik, pesnica Vida Taufer, književnik Cene Vipotnik in operni pevec Lado Korosec. Poleg njih bo sodeloval na tej akademiji orkester zagorske Glasbene šole.

Na dan 27. aprila bodo v Lokah-Kisovcu odkrili spomenik padlim borcem NOV. Tega slavlja se bodo udeležili vsi Zagorjani, ki bodo prišli na slovesnost v spreduro z delavsko godbo na čelu. Ta prireditve bo dopoldne, popoldne pa bodo Zagorjani obiskali partizansko družino Dolar, kjer je v načrtu izvedba kulturnega sporeda.

V proslavo 1. maja bodo že na predvečer 30. aprila po vseh okoliških gričih in hribih goreli kresovi, na dan 1. maja pa bo v Zagorju v zgodnjih jutranjih urah budnica delavske godbe, dopoldne promenadni koncert na vrtu TD Partizana v Zagorju, popoldne pa ljudsko rajanje. V petek 2. maja bodo Zagorjani napravili izlet na Pleše in Jesenovo. Zagorjani pa hočejo dati poudarka prazniku 27. aprila in 1. maja tudi s tem, da bodo svoj kraj v teh slavnostnih dneh lepo okrasili, za kar se delajo velike priprave.

Lep nastop bežigradskih dijakov v Litiji

Kakor smo v »Zasavskem vestniku« že napovedali, se je vršil v Litiji javni nastop nekaterih kulturnoumetniških skupin dijakov VIII. bežigradske gimnazije. To ljubljansko višjo gimnazijo obiskujejo tudi dijaki iz Zasavja, od Save pa vse do Ljubljane. Obisk profsorskega zbora in dijakov v Litiji je bila manifestacija sodelovanja med šolo in domom, kar je eden glavnih napredkov naše nove šole.

Profsorski zbor bežigradske gimnazije je z nekaterimi člani roditeljskega sveta to pot že drugič v šolskem letu 1951-52 priredil roditeljski sestanki s starši iz Litije in okolice. Na sestanki so prišli domala vsi razredniki in profesorji, ki poučujejo na višji gimnaziji. Roditeljske sestanke pa se niso udeležili vsi starši, prišli so le tisti, ki se brigajo za napredek svojih otrok. Nerazumljivo je, da se take prilike, ko se potrudijo v Litijo številni profesorji, da bi se porazgovorili s starši dijakov, pa nekaj staršev ne pride na roditeljski sestanki. Tak odnos je nepravilen; tak odnos do naše šole nam dokazuje, da je na žalost med nami nekaj staršev, ki jim je skrb za lastnega otroka najzadnja briga na svetu!

Kljub temu pa je roditeljski sestanki, ki ga je vodila ravnateljica tov. Marija Tkačeva, lepo uspel in so bili navzoči starši hvaležni vsemu profsorskemu zboru, da se je potrudil v Litijo in tako prihranil staršem iz Zasavja pot v Ljubljano.

USPELA AKADEMIJA V TELOVADNEM DOMU

Zvečer se je vršila akademija, ki je trajala nad dve uri. Naglasiti je treba, da je bila večina točk te pisane prireditve originalnih. Prof. Albert Papler in Luka Kramole sta se izkazala umetniška Uspel nastop bežigradskih dijakov v Litiji ustvarjalca, prav tako tudi pesnik tov. Leopold Stanek, ki je napisal skeč: Matematicis acuta. V tem delu prikazuje značilne dijaške lastnosti. Razen profesorjev sta sodelovala kot avtorja še dijak-pesnik Konjar in Dokler. Vsi sodelujoči, tako recitatorji, pevci-solisti,

pevci v duetu in kvartetu ter v zboru, klaviristke, člani gledališkega pevskega zbora, igralske družine in recitatorji ter mladinski orkester in ostali, so dokazali, da imajo umetniško nagnjenja ter da so v dobrih pedagoških rokah. Ta akademija je utrdila dober sloves, ki ga uživajo člani kulturnoumetniških aktivov na bežigradski gimnaziji pri nas, saj smo se tudi to pot prepričali, da VIII. gimnazija ne daje našim mladim le osnovnega, tako imenovanega šolskega znanja, temveč skrbi tudi za umetniško izživljanje in kulturno vzgojo.

Aplavz, ki ga je izrekla nabito polna dvorana ob vsaki točki, je bil zgorev dokaz zadovoljstva litijske in okoliške publike.

KULTURNA PRIREDITEV SE JE SPREMENILA V NACIONALNO MANIFESTACIJO

Potem, ko je mladinski pevski zbor bežigradske gimnazije, ki so ga sestavljali v glavnem dijaki in dijakinje iz Zasavja, zapel nekaj koroških pesmi, se je zahvalil gostom za obisk in izvajanja tov. Jože Zupančič. Kot član roditeljskega sveta je bil navzoč pisatelj tov. Jože Pahor, primorski rojak; Litijani so ga to pot osebno spoznali. Ob navdušenem pozdravu je spregovoril nato pisatelj Pahor nekaj pomembnih besed o našem Trstu in Primorju ter je razgalil fašistične naklepe, ki že nekaj desetletij zatirajo kulturni napredek slovenskih rojakov v Trstu in okolici.

Govor tov. Pahorja je izzvenel v nacionalno manifestacijo. Dijak litijske gimnazije Franc Pretner je prečital resolucijo, naslovljeno na ministra za zunanje zadeve tov. Edvarda Kardelja, v zahtevo za pravično rešitev tržaškega vprašanja ob upoštevanju pravic slovenskega delovnega človeka. Manifestacijo za Trst je zaključila pesem Franca Venturinja: Mi smo ubežniki.

Tako je Litija že drugič manifestirala za naše narodne pravice. Gosťovanje bežigradskih dijakov v Litiji je torej vsestransko uspelo.

Ameriški film „Sunset Boulevard“ (Ulica sončnega zahoda)

Leta 1919 je ves Hollywood govoril o mladiki izgralki, ki je dosegla svoj prvi uspeh v Cecil B. De Milleov filmu »Moški in ženske«. Dances, sicer starija, a nič manj lepa kot tedaj, je Gloria Swanson spet v središču zanimanja v filmski prestolnici; novo slavo ji je prinesel film »Sunset Boulevard«.

Ta film je bil največji uspeh ameriškega filma leta 1950. Vse filmske ocene pravijo, da je tem delom postavljen nov standard za merilo vrednosti filmov. Prestresljiva zgodba ostarele zvezde v nemem filmu, ki se ne more prijazniti z resnico, da je njena slava konec, ko je prišel na površje zvočni film, nam kaže njeno čudno življenje in komec.

Norma Desmond (Gloria Swanson) živi suženo življenje v svoji razkošni vili na Sunset Boulevard (Ulica sončnega zahoda), obkrožena s spomini na svojo nekdanjo slavo, a pozabljena od svojih nekdanjih oboževalcev. Vsa njena razvrnata duševnost teži le za tem, da bi se spet vrnila na platno in spet vsemala milijone.

Naključje pripelje v njeno hišo mladega pisca scenaristev Josea Gillisa (William Holden). Joe je v Hollywoodu propadli, brez volje v žepu ne ve, kaj naj počne. Norma izkoristi njegov položaj in ga obdrži pri sebi, da bi po njenih željah napisal zanjo scenarij, ki naj ji vrne izgubljeno slavo. Sčasoma se zaljubi vanj. Joe pa je zaljubljen v drugo, mlajšo in lepo Betty Schaeffer (Nancy Olson).

Norma ga v obupno ustradi in znoji. Ko pride ponoči polica, zajeta zadnja najbolj pretehtljivi prizor svojega življenja. Njen hišnik, nekdanji mož in filmski režiser Max von Mayerling (Erich von Stroheim) usmerja kamere filmskih reporterjev, ki so prišli posneti konec velike zaloge.

Režiser Billy Wilder je za glavno vlogo izbral Glorio Swanson, ker je njena življenjska usoda precej podobna Normini, čeprav film ni v nikakršni zvezi z njenim življenjem. Za izbiro mu ni treba biti žal, saj je Gloria Swanson dokazala, da je izgralka, ki zna s svojo igro prepričati in ganiti. Glavni junak filma pa pravzaprav ni Norma Desmond, marveč Hollywood sam; o njem vemo marsikaj, veliko pa je še skrivano. Žal nam je, da odprli pogled v ozadje »Tovarne sanj«, ki za svojimi sijajnim obrazom skriva toliko gorja in osebnih žalosti.

KINO TRBOVLJE bo predvajal ameriški film »ULICA SONČNEGA ZAHODA« (Sunset Boulevard)

Naslednji teden je na sporedu francoski film (premiera)

»ROŽNATO ZIVLJENJE«

Razpored predstav bo razviden iz reklamnih omarič in lepakov.

POPRAVEKI!

V opisu filma »Parneska kartuzijana« v 15. številki našega lista se nam je vtihotapila neljuba pomota; ta film ni bil delan po Balzardovemu romanu, pač pa po povesti pisatelja Stendhala.

Do tega novinarskega »spodrsalja« je prišlo, ker se je opis tega filma čisto enostavno mehančno, brez kakršnega pregleda in kontrole prepisal po predloženem nam tisknem opisu filma, ki ga je izdal reklamni oddelček Podjetja za razdeljevanje filmov v Ljubljani (glej Bilten, priročnik za upravo kinematografov, št. 4/1951, stran 12).

ZASAVSKI PIONIR

Kotiček za naše pionirje in pionirke

REŠITEV NAGRADNIH UGANK IZ 16. ŠTEVILKE

1. plug, 2. kobila, 3. sončna ura

Akoravno je tiskarski škrt izmaličil našo prvo uganko, ki bi se morala pravilno glasiiti: »Čudna stvar po polju gre, spred ima rilec, zad roge« (ne noge, kakor pomotoma tiskano), je vendar 9 pionirjev pravilno rešilo vse tri uganke. Ti so: Helena Preskar, Zdenka Deželak, Ani Železnik, Verica Pristav, Metka Pavšek, Pavla Hren in Stanislav Hernaus iz Trbovelj, Marija Dolanc iz Dola pri Hrastniku in Majda Hostnik iz Smartna pri Litiji. Zreb je odločil za nagrado (knjigo) Marijo Dolanc, učenko nižje gimnazije na Doli, ki naj ob priložnosti pride ali pa pošlje po darilo v naše uredništvo.

NAGRADNE UGANKE

1. Sodček moj obroča nima, dvojno vince v sebi ima.
2. Kaj nas greje, ko je mraz, in hladi poletni čas?
3. Ko se obraste senožež, kosce pokosi jo spet; če pa dobro ne kosi, pod kosó priteče kri.

Rešitve pošljite do 27. aprila t. l. uredništvu lista. Izrečani dobi praktično darilo.

PODATKI O NAŠI ZEMLJI

Kopnega sveta na naši zemlji je okrog 149.000.000 kvadr. kilometrov ali 29,2%, površina vode na zemlji pa znaša 361.000.000 kvadr. kilometrov ali 70,8%. Vrtenje zemlje okrog svoje osi traja

23 ur, 56 minut in 4 sekunde; pot zemlje okoli sonca pa traja 365 dni, 5 ur, 48 minut in 46 sekund.

Največja globina Tihega oceana znaša 10.793 metrov, največja Atlantskega oceana znaša 8526 metrov, največja Indijskega oceana znaša 7000 metrov.

DELO PIONIRJEV NA DOLU PRI HRASTNIKU

Delo pionirske organizacije na Doli pri Hrastniku se je poživilo. Poleg glasbenega (tamburaškega), literarnega, pevskega in risarskega krožka je posebno aktiven sadjarski krožek. Pionirji, člani sadjarskega krožka, so ustanovili šolsko drevesnico, kjer so posadili 400 sadik sadnega drevja. Pionirji se bodo učili gojiti sadno drevo, s čimer bodo doprinesli svoj delež k dvigu sadjarstva v našem kraju.

Pionirska organizacija je povezana z množičnimi organizacijami in sodeluje pri raznih proslavah in prireditvah. Pionirji sodelujejo pri graditvi spomenika in pri raznih drugih akcijah. Na ta način je šola zboljšala stike s starši. Zaradi tega so tudi roditeljski sestanki boljši, saj jih obiskuje 80 % staršev, ki se zanimajo za uspeh šole. Tako se bodo oblikovali novi ljudje, ki bodo razumeli našo socialistično stvarnost.

DARILO KMEČKE ZADRUGE V SMARTNEM

V predzadnji številki smo poročali o naklonjenosti šmarnih podjetij do kmetijske gospodarstva šole. V zaključku tega lista je prispevala šmarna Kmetijska zadruga za 2000 din raznovrstnega blaga za dobrotke pri srečevalcu.

Vsem naročnikom in bralcem!

našega lista sporočamo, da bo izšla proomajska številka »Zasavskega vestnika« v zelo povečanem obsegu in povečani nakladi (12 do 16 strani). Ta številka bo prinesla zanimive prispevke iz našega gospodarstva ter iz zgodovine delavskih kulturnih društev »Svobodec« in »Vesne«. Številka bo posvečena tudi našim najmlajšim.

Proomajska številka bo izšla v sredo, 30. aprila, ter bo stala posamezna številka v kolportaži 10 din, medtem ko jo bodo dobili stalni naročniki, ki so plačali naročnino lista v naprej, po navadni ceni 5 din.

Dopisnike naprošamo, da nam pošljejo svoje podatke in prispevke za proomajsko številko najkasneje do 25. aprila, prav tako pa naj nam pošljizupniki, kolporterji in ostali sporoče do tega dne, koliko izpodov lista žele za 1. maj.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA »ZASAVSKEGA VESTNIKA«

SVEN ELVESTAD

V zadnjem trenutku

Upravitelj je stopil nazaj in zardel. Mišice so se mu napele pod rokavi. Hotel je že planti na policijskega uradnika, da bi ga vrzel ven, a za to je zadržal s besedami: »Najprej me poslušajte, potem me pa vrzite iz sobe. Kakor rečeno.« Je nadaljeval Krag, sem govoril z gospodično Konstanco, že prej, preden sem prišel semkaj, so natančno vedeli, da je bila gospodična Konstanca v sredo zvečer med sedmo in osmo uro v knjižnici svoje tete. Zelo verjetno se zdi, da so pogrešane dragocenosti izgubile v tem času. Vzemirjenost, ki jo je gospodična Konstanca, ko je zapustila vilo ob osmih, je bila sumljiva. Pozneje se je izkazalo, da si je gospodična kmalila zgodbo o sprejemu in obisku po omili uri. Sedite mirno, gospod Stener, govorim čisto resnico, in to je potrebno.

Stener je obšel in Krag je nadaljeval: »Gospodična Konstanca je gospe teti kakor družabnici zadrževala, da je bila čisto sama v knjižnici. Pri zaslišanju pa bo morala prej ali slej priznati, da je bila nekdo pri njej — namreč vi. To mi je sama rekla. Vi ste bili medtem, ko je gospodična šla po neke papirje v svojo sobo, deset minut čisto sami v sobi. In ravno v času teh deset minut sem pred nekim trenutkom izginil. Pod oknom sem pred nekaj trenutki našel razločno odliške čevlje. Pokažite mi nogo, dragi gospod! Da, dobro je — natančen odtisk vašega čevlja! Vidite, kako neroden je položaj... Kaj pa pomeni to vprašje? Je glavna poslopja je bilo siliti silno kričanje.

zale veliko razburjenje in strah. Za njo je prišel kak družabnik, ki je bila videti še bolj prestrašena. »Gospod Krag, gospod Krag, je vpila stara dama, »gospod Krag, pridite hitro! Policijski uradnik je odprl okno. »Tukaj sem, se je oziral čez dvorišče, kaj šelitel Kaj se je vendar zgodilo? »Kaj?« je odvrnila in obupno sklenila roke. »Spet je izginil nekaj dragocenosti! Skrinjice z okraški je nekdo odprl in mi vzel diamantni vtični obroček!« S silnim krikom se je stara dama onesvestila in padla družabnici v naročje. Ashbjörn Krag je planil iz sobe in z naglim koraki došel do vile. Nekdo je razburjeno zahteval vode. Dekle so pritele. Vsa veranda je bila napolnena z zmedenimi ljudmi. Ko je prišel Ashbjörn Krag na verando, se je gospa zbudila in nezvesti. »Spet so mi odnesli diadem. Uničili me bodo. Rešite me teh strašnih ljudi, gospod Krag!«

Vaj so odšli v knjižnico. Stara gospa je spet prestrašena obstala in pokazala na široko odprta šolska vrata. »Glejte, že spet se je nekdo spravil nad omario!« Milostljiva gospa je sama pustila vrata odprta, ko je odkrila izginoto diadem, je pripomnila družabnica. Stara dama je šla k omari in začela šteti Krag je medtem poskrbel, da je glaznišča odšla iz sobe. Samo družabnica je smela ostati. »Da, diadem je izginil,« je dejala gospa, »lejal je tu poleg ovratnice. Drugega ne manjka nič!« Krag je pristopil bliže, da bi si ogledal dragocenosti. Spomnil se je prav dobro, da

je pred nekaj urami, ko mu je gospa razkazovala dragulje, še videl dragoceni vtični obroček v zbirki.

Stara gospa je sedla na stol in si zakrila obraz z rokami. Společka je bila neotolajljiva in ni hotela odgovorjati na vprašanja policijskega uradnika. Ko pa ji je obljubil, da ji bo, če je kako mogoče, spet našel izgubljeno dragocenosti, se je nekoliko pomirila. Delal ji je še, naj ne izgubi razsodnosti, če želi, da bi prekalava potekala v redu.

»Ive uri je od tega, ko sem videl vse dragulje v tej skrinjici,« je nadaljeval Krag. »Kdo vse je bil v tem času v sobi?« »Jaz sam,« je vzklila stara gospa. »Sama sem vendar nism morala okrašt!« »Ali ste se res ves čas zadržali samo v tej sobi?« »Da, samo z malimi presledki po nekaj minut.« »In ste skrinjico zaklenili, ko ste pregledali okrašt? Na kakšno besedo ste postavili ključavničnik? Vprašal Ashbjörn Krag in začel preiskovati omario.

»Na besedo Per,« je odgovorila gospa. »Ime mojega pokojnega moža.« »In potem smo v tej sobi sedeli,« je govoril policijski uradnik za sebo. »Nato sem šel z gospodično Konstanco v njeno sobo, da bi silikal, kaj mi bo povedala. Ali ste ostali, milostljiva gospa, tukaj?«

Stara dama je vprašujoče pogledala družabnico. »Da, milostljiva,« je potrdila gospodična Welssmannova, »tu sva sedeli, dokler se ni vrnil gospod Krag.«

»Potem smo šli val trile v vašo spalnico,« je nadaljeval policijski uradnik. »Milam, da smo se zadržali tamkaj okrog pet minut. V tem času je lahko kdo vzel diadem, čeprav se mi ne zdi posebno verjetno. Nato smo se vrnili semkaj in jaz sem šel pred hišo, da bi si natančneje ogledal okolico, in če me gače, nekoliko pokramljal s služabnico. Ali goče, medtem ostali ves čas v knjižnici sobi.«

»Ne, ne ves čas; nekaj minut sem bila v salonu. Milam, da kakšnih deset minut.« »Ali je bilo to takoj potem, ko sem odšel na dvorišče?«

»Da, takoj nato.«

»Tedaj sem bil prav pred hišo,« je mislil

Krag. »Od zunaj storilec ni mogel priti v vilo. Razen tega sem ves čas, ko sem bil v upravnem poslopiju, gledal z okna semkaj in nism opazil ničesar sumljivega.«

Glasno je vprašal: »In vi, gospodična Welssmannova, kje ste bili v tem času?«

»V svoji sobi, a milostljiva gospa v salonu.«

»Tako bo, v času teh desetih minut se je nekdo vtihotapil v knjižnico.«

»Ali bo takole je vzhnila stara gospa. »Ali lahko storilec zapusti to sobo, ne da bi ga iz salon opazili?«

»To je skoraj nemogoče,« je rekla družabnica, »če sem v svoji sobi, kar mislim, si ne morem, da bi storilec smuknil neopažen tod mimo.«

»Se manj pa al lahko mislim,« je rekel Ashbjörn Krag, »da je mogel storilec s tako zanesljivostjo zadeti pravi trenutek za svoje delanje; izredno dobro mora poznati domače razmere.« Kaj na je to?

Ashbjörn Krag je opazil majhno razpoklino v omarič.

Stara dama je planila pokonci.

»Ali ste našli diadem?« je vprašala.

»Ne,« je odvrnil Krag; »pravka, sem mislil, da sem odkril sled vtičnega diadema, pa sem se zmotil. Skrinjica je bila odprta pri ključavnici. Storičlec je vedel ključno besedo,« je prijavil.

»Da, to je edina možnost,« je menila družabnica. »Milostljiva je morala besedo na kak način izdati.«

Stara gospa je odločno odkimala.

»Čisto nemogoče, čisto nemogoče!« je skoražavpila; »to besedo sem danes prvič rekla in je nism povedala nikomur.«

»Kljub temu je nekdo skrinjico odprl s pomočjo besede. Dovolite, da izberem novo besedo.«

»Da, prosim! In ne povejte mi besede, pred, dokler ne najdete storilca. Bojim se že, če mi že ne berejo misli iz oči.«

Ashbjörn Krag je naravnal ključavnico na novo besedo in skrinjico zaprl.

»To je zelo dobro izdelana omario,« je dejal; »kdo jo je napravil?«

Stara gospa je imenovala tovarno skrinjico za shranjevanje denarja in dragocenosti. Bila je tovarna G. B. Krause iz Osla.

»Gledna firma,« je pripomnil Krag.

»Izdelek je tovarni lahko v čast. Kako dolgo so skrinjice delali?«

»Bila je že zgotovljena: samo nekaj sprememb je bilo potrebno.«

A tako! Ali so omario tukaj vzdali uslužbenci tovarne?«

»Ne, to je napravil neki zidar.«

»Zidar?«

»Zidar, ki nam je napravil tudi to betonsko steno. Dali smo prepelati omario iz mesta in smo proslili svojega starega zidarja, da jo je vadal.«

»Prosim za ime in naslov zidarja,« je dejal Ashbjörn Krag in vzel iz žepa svojo zapisnico s svitčnikom.

»Imenuje se Jon in stanuje v bližini. Lahko ga pokličemo.«

»Prav bi bilo, če bi hoteli to storiti; samo za trenutek bi ga rad videl. To pa je neozb. ne, potrebno. Torej — skrinjico ste dali prepeljati iz mesta? Kdo je šel ponjo?«

»Eden izmed mojih ljudi,« je odgovorila gospa.

»Kdo je to?«

»Frank Stener, moj upravitelj.«

Policijski uradnik se je lahko zganil.

»Upravitelj? Moram še enkrat govoriti z njim. Prosim vas, da ga pokličete.«

Gospodična Welssmannova je povznila in nekaj minut nato je vstopil Stener. Mladi mož je bil zelo razburjen in čisto bled zaradi dogodkov v zadnjih urah.

»Prej sem popolnoma pozablil, da vas že nekaj vprašam, gospod Stener,« je začel Krag; »saj se še spominjate, da ste pred dve, ma mesecema šli po jekleno omario k firmi Krause v Oslu?«

»Seveda. Moram sem že po drugih opravkih v mesto in je bilo ravno prav, da sem vzel skrinjico s seboj.«

»Kdo vam je to naročil?«

»Gospodična Welssmannova.«

»Prav,«

Medtem je policijski uradnik odprl železna vrata in tako omogočil, da je upravitelj lahko videl skrinjico.

»Ali veste mogoče, koliko je ta jeklena reč tehtala?« je vprašal Krag. »Zdaj, ko jo spet vidite, se boste mogoče spomnili.«

»Takole kakšnih 25 kilogramov. Precej težava, to je bilo težko zadržati.«

Rizikultura in Sport

USPELA TELOVADNA AKADEMIJA

Telovadno društvo »Partizan« v Trbovljah je začelo s delom in redno telovadbo. Da se odpravi mrtvilo, ki je vladalo v Trbovljah na tem področju, si je telovadno društvo zadalo nalogo, da bo priredilo več telovadnih propagandnih nastopov. Tako je bila preteklo soboto, 18. aprila zvečer v Domu kulture v Trbovljah velika telovadna akademija, kjer so nastopili člani in članice TD »Partizan«, Ljubljana I (Narodni dom).

Polnoštevilni obisk te akademije je dovolj zgovoren dokaz, da Trboveljčani cenijo telovabo in si žele telovadnih prireditev. Akademija je obsegala 15 točk, med njimi proste vaje, vaje na bradlji, drogih in krogu. Akoravno niso nastopili olimpijski telovadci, kakor je bilo napovedano, je prireditev

uspešno dosegla svoj namen. Mladi telovadci so se prav dobro izkazali in tudi želi zasluženo priznanje.

Pred začetkom akademije je podpredsednik TD »Partizan« v Trbovljah, tov. Alojz Korimšek, pozdravil ljubljanske goste, v imenu TD »Partizan«, Ljubljana I, pa se je zahvalil za dobrodošlico tov. Boris Gregorka.

Ker je sedaj že mogoče, da se telovadba lahko goji tudi na prostem, vabi trboveljsko telovadno društvo vse bivše telovadce in telovadke, prav tako vse druge ljubitelje telovadbe k obisku telovadnih vaj. Vsi, prav vsi, ki se žele s telovadbo vzgojiti v zdrave, krepke in telesno lepo razvite ljudi, naj stopijo v vrste telovadnega društva, zlasti pa vsi mladinci in mladinke.

Zaslužena zmaga Rudarja v Mariboru

RUDAR : ŽELEZNIČAR (MARIBOR) 2:1 (1:0)

V nedeljski tekmi proti Železničarju v Mariboru je moštvo Rudarja športno publiko ugodno presenetilo, saj si je na vročih mariborskih tleh osvojilo dve dragoceni točki. Zmaga Rudarja v Mariboru je bila zaslužena. S to tekmo je moštvo Rudarja trenutno na III. mestu prvenstvene lestvice.

Na stadionu Železničarja v Mariboru se je zbralo preko 2000 gledalcev, vendar je le malokdo pričakoval, da bo Rudar odnesel obe točki.

Začetni udarec je imelo moštvo Rudarja. Takoj je bil dosežen prvi gol, ki ga je po hitri kombinaciji dal Knaus. Do 25. minute je bil gospodar terena Rudar, nato pa je stopilo v akcijo moštvo Železničarja, tako da je igra obeh postala enakovredna, vendar so se vsi napor mariborskega moštva končali v kazenskem prostoru, kjer je njegova dobra obramba zanesljivo čistila teren.

V drugem polčasu je Rudar močno pritnil; storil je to v namenu, da izboljša svoj rezultat, kar je igralcu Klančičarju v 55. minuti tudi uspelo. Rudar je že vodil igro z 2:0, vendar so domačini kmalu znižali Rudarjev uspeh po Čendaku na 2:1; z malo večjo paz-

ljivostjo bi Trboveljčani lahko preprečili ta gol.

Igralci Rudarja so bili v igri zelo hitri in poizrtvovalni. Odlikovali so se s tem, da so startali na prvo žogo, kar jim je tudi prineslo zaslužen uspeh. Koti so znašali 4:1 v prid Rudarja.

Sodnik Erlich iz Ljubljane je sodil tekmo prav dobro.

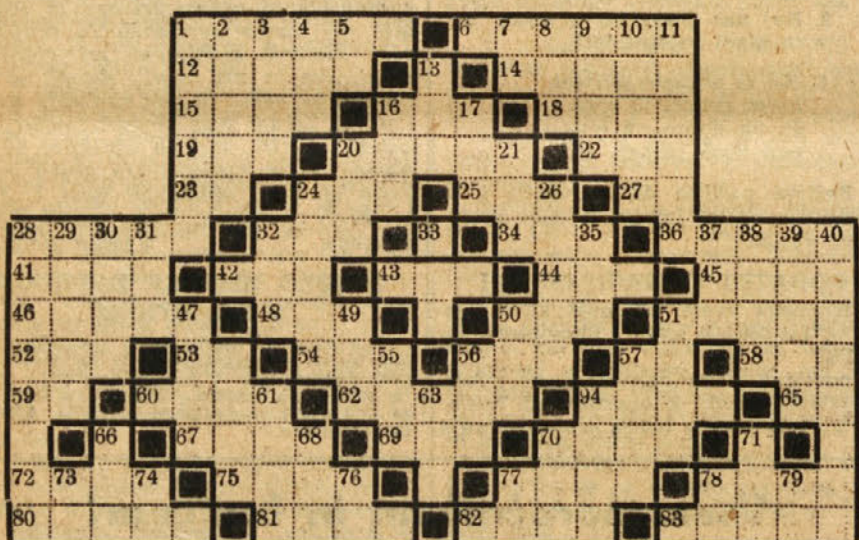
Prihodnjo nedeljo bo moštvo Rudarja igralo doma in sicer z moštvom Nafta iz Dolnje Lendave. Upajmo, da se bodo igralci Rudarja za to tekmo dobro pripravili in častno zmagali.

NOGOMETNO PRVENSTVO ZASAVSKE SKUPINE

Nogometno prvenstvo tekmovalcev v Zasavski skupini postaja vse bolj zanimivo. Drugo kolo je bilo odigrano prejšnji teden, tretje pa preteklo nedeljo.

Po III. kolu vodi Proletarec iz Zagorja s 6 točkami, sledijo mu pa Bratstvo, Retje in Svoboda, vsi po 4 točke. Brez točk sta še Rudar B in Litija. Rezultati dosedanjih tekem iz drugega kola so: Proletarec : Litija 5:0, Retje (Trbovlje) : Svoboda (Kisovec) 3:1, Bratstvo (Hrastnik) : Rudar B 2:1. V nedeljo 20. aprila so bile odigrane tri tekme in sicer: v Trbovljah Retje : Litija, kjer je po boljši igri zmagalo Retje z 2:0; v Zagorju je Proletarec premagal Bratstvo iz Hrastnika s 3:1; v Kisovcu pa je Svoboda dosegla proti Rudarju B rezultat 3:2.

KRIŽANKA št. 7

Vodoravno: 1. samovoljen mogotec, 6. travnata steza, 12. vzor, 14. ravnilo (popačenka), 15. lastnina, 16. plevel, 18. gora na Primorskem, 19. sodi k hiši, 20. opravilo, 22. žensko ime (tujec), 23. jaz (ital.), 24. nam daje sladkor, 25. ne vso, 27. medmet, 28. pokrajina v Afriki, 32. veznik, 34. fantovsko orožje, 36. gozdovski znak, 41. bog ljubezni, 42. žulca, 43. otok na Jadranu, 44. vidimo na vodi, 45. primorsko ime, 46. ubranost, enakomernost, 48. kraj v Istri, 50. domača žival, 51. udarec (2. sklon množ.), 52. števec, 53. egipč. bog, 54. finski pristanišč, 56. nekdanji davek, 57. zlato franc., 58. veznik, 59. dva samoglasnika, 60. prostor v gledališču, 62. mesec (tukan), 64. nadloga gospodinj, 65. kemijski znak, 67. staroslovnska ednina, 69. železniška proga, 70. član evropske države, 72. del telesa, 75. žabica, 77. del telesa, 78. kurivo, 80. ozvezdje, 81. vulkanski proizvod, 82. pripadnik starega naroda, 83. Homerjev junak.

56. glasheni izraz, 57. zavitek, 61. klic, poziv, 63. mlečni izdelek, 64. morska riba, 66. števec, 68. turški dostojanstvenik, 70. igralec »Rudarja« (braz. samoglasnik), 71. števec, 73. glaj 57. vodot., 74. kazalni zaimek, 76. vzklík, 77. zaimek, 78. akademski naslov (kratica), 79. kem. znak.

Vse ustanove, kmetijske zadruge in šole prosimo, da nam sporoče takoj, koliko izvodov »Zasavskega vestnika« naj jim pošljemo. Neprodane izvedbe je treba takoj vrniti upravi lista, sicer jih bomo šteli za prodane.

V Loki so pionirji pogozdovovali

Dne 16. t. m. so imeli pionirji osnovne šole v Loki pri Zidanem mostu dan pogozdovanja. Ob pol 8. uri zjutraj so se zbrali na trgu in nato veselo odkorakali proti Bregu. Na delu spreveda so vibrirali pionirske zastave odreda »Stane Rozman«. Krepko so odmevale v lepo spomladansko jutro iz mladih grl naše lepe partizanske in narodne pesmi.

Na Bregu smo si razdelili sadike, in sicer 1000 sadik črnege bora ter 500 jelš. Razdelili smo se v dve skupini: manjša je šla saditi jelše k potoku, večja pa bor na gozdno parcelo, ki je last tov. Leopolda Novaka iz St. Jurija. Njegova gozdna parcela je namreč pred dvema letoma pogorela ter so še sedaj dobro vidni žaletni sledovi gozdnega požara. Prostor za pogozdovanje je bil zelo primeren. Pogozdovanje je vodil sektorski gozdar tov. Simonič s svojimi tremi pomočniki. Pri delu je pomagal tudi domače učiteljstvo. Po kratkih navodilih glede sadjenja smo prišli za delo. Pionirji so krepko zavijali krampe in motike, deklice pa so sadile. Kmalu se je pokazal razmah dela.

Najboljša skupina je bila tista, ki je sadila jelše. Vodil jo je starejši pionir Marjan Ernesti, pri sajenju pa sta se najbolj odlikovala pionirka Silva Fonova in pionir Viljem Planinc. Seveda tudi drugi niso mnogo zaostajali za njima. V drugi skupini pa je bila najboljša pionirka Marta Zupančičeva.

Po dvrnem delu je bilo nekoliko odidha. Pionirji so z velikim tekmo pojedli malico — kruh in marmelado — žoje pa so si pogasili s sladkim malinovcem. Nato sta spet obe skupini krepko prišli za delo med veselimi obžaljem pionirjev.

Po končanem delu je tov. Novak še pogostil vso mladino, na kar je nastalo med pionirji prav veselo razpoloženje. Zopet je odmevala naša lepa slovanska pesem. Pionirji so se ob koncu še porazveselili s svojimi priljubljenimi igrami, na kar se je tov. šolski upravitelj zahvalil tov. Novaku za naklonjenost in gostoljubje. S prav lepimi vili smo odšli veselo domov.

V TRBOVLJAH SO USTANOVILI NOGOMETNI CENTER »ZASAVJE«

Ne samo moštvo Rudarja, tudi ostala nogometna društva so začela s prvenstvom Zasavja. Prejšnji teden je bil v Trbovljah ustanovni občni zbor Nogometnega centra »Zasavje«. Udeležili so se ga odposlanci nogom. društev »Retje« iz Trbovelj, »Bratstva« iz Hrastnika, »Svobode« in »Proletarca« iz Zagorja, manjkali pa so delegati iz Litije, Krškega ter zastopniki »Rudarja«.

V odbor nogometnega centra sta bila izvoljena od vsakega društva po dva člana. Za predsednika so izvolili tov. inž. Alfreda Petriča iz Trbovelj, za drugega predsednika pa tov. Zupana iz Zagorja. Tajnik je tov. Jože Zupančič iz Trbovelj.

Sklenjeno je, da bo v tekmovalstvu za prvenstvo Zasavja sodelovalo 6 klubov in sicer: Proletarec, Bratstvo, Svoboda, Litija, Retje in Krško. Ker pa moštvo iz Krškega ne sodeluje v tekmovalstvu, je kot šesti član določeno moštvo Rudarja II.

Tekmovalje bo ob nedeljah in četrkih, to pa zaradi tega, ker mora biti prvak znan že do 15. maja. Moštvo Rudarja II tekmuje v prvenstvu, toda izven konkurence. Tekmovalje se je začelo v nedeljo, 13. aprila.

DEKLETCE, KI NE ČUTI NOBENIH BOLEČIN

Neko šestletno dekletce v Angliji ne čuti nobenih bolečin. Pri neki igri so ji otroci izpukili celotno nogo, ne da bi čutila najmanjšo bolečino, nasadnjo pa si je zlomila nogo, ne da bi sploh vedela za to.

PLATINA

Platina je med zlahtnimi kovinami, ki niso odporne samo proti atmosferskim vplivom, marveč tudi delovanju najmočnejših kemikalij. Od letne pridobitve količine platine v svetu se uporabi 50% za izdelavo n. pr. avtomobilov, 25% v zobotekniški, 12% v elektrotehniški, ostali del pa največ v kemijski industriji. Cena platine je trikrat višja od zlata. Letno pridobe zlata okrog 100 ton, platine pa samo okrog 7 ton.

ČUDEZI MODERNE KIRURGIJE

V neki ameriški bolnišnici so pred nedavnim operirali 57-letno Petro Bonet, ki ji je kronični revmatizem popolnoma izžgal srce. Bolnica je dobila umetni ventil, majhno kroglico iz prozorne plastične mase, in sicer v predvorju srca. Umetna zaklopka sedaj zadržuje v srcu kri, ki je uhajala, ker je bil priročni ventil pokvarjen.

V KUPU SENA SO ISKALI IGLO

V Londonu so na poseben način odprli »Teden krojenja in šivanja«. Sredi mesta pred katedralo sv. Pavla so napravili tekmo v iskanju igle v kupu sene. Poda Selby (ki ima zavidanja vredne odli) je našla iglo in za nagrado je dobila nov šivalni stroj. Da je iskanje igle privabilo mnogo radovednežev, ki so po svoji »liniji« delali reklamo za Teden krojenja in šivanja, si lahko mislite. V naši državi živi mnogo ljudi, ki bi rekli v temu »duhovitemu« igrankanju odraslih ljudi: »Da se jim je ljubilo... ali pa: »Čas imajo.« Pa je prav gotovo tudi mnogo Angležev, ki bi dejali isto.

TUDI ON NAM NI BIL NAKLONJEN

Papeža Pija X. ki je bil naslednik sv. Petra in poglavar rimsko-katoliške cerkve od leta 1903 do 1914 (leta 1902 je bil ta mož kot beneški kardinal Jožef Sarto na obisku pri baronici Giuseppe v Hrastniku), so lansko leto razglasili za svetnika. O tem možu smo brali in slišali, da je bil kot otrok izredno ljudomil, ponižen in skromen, da je kot papež umrl na preprosti, revni železni postaji, oblečen v zakrameno srajco. In tudi ta danes blaženi mož je bil nasprotnik uporabe slovenskega jezika in pisave v bogoslužju. Izdal je več dekretov, v katerih je zahteval odpravo staroslovnske glagolice, kar je storil prav tako nekdanji »preveliki« avstrijski cesar Franc Jožef I.

JUGOSLOVANI V STEVILKAH

Po statističnih podatkih se po vojni poroči pri nas na 1000 prebivalcev 12 ljudi. To je visoka številka, ki pravi, da je Jugoslavija poleg ZDA v tem pogledu pred vsemi drugimi državami. Letno se rodi v naši državi po vojni 246 tisoč dečkov in 232 tisoč deklic. Vsak dan se rodi 1333 otrok, na uro povprečno 55. Z novorojenčki bi torej lahko napravili vsak mesec novo mesto s 40.000 ljudi, pri čem tako velikim kot predvojni Maribor. Statistika pravi nadalje, da znaša povprečno trajanje življenja Slovencev v Indiji in Burmi 26,7 let, v evropski Rusiji 44 let, v Bolgariji 46,3, v Grčiji 49,3, v ZDA 63,7 let, v naši državi pa 57,6 let.

Ali že veste, kaj je novega?

V Delavskem domu, spodaj pri vходу v kino je

VELIKA RAZPRODAJA raznovrstnega blaga

Cene znižane! — Ne zamudite prilike, dokler traja zaloga. Marsikaj se bo dobilo za vas. Na razprodajo se opozarja vse prebivalstvo Trbovelj, Zagorja, Hrastnika in okolice.

Kotiček za naše žene

Gospodinja mora misliti in računati

Hudo je, če se gospodinja trudi, kako bi svoj mesečni proračun vzdržala v ravnotežju, pa mora na koncu meseca skoraj vedno kaj vzeti iz prihrankov iz boljših časov — ako jih seveda ima. Se teže pa je, če mora stopiti v nov mesec s primanjklajem, ki ga je treba pokriti iz prejemkov prihodnjega meseca.

Ako se hoče kdo poboljšati, mora poznati jedro svojega greda. Prav tako je v gospodinjstvu.

Večina gospodinj si vzame — mislim — papir, svinčnik, si napiše vse svoje računске postavke, prešteje denar in ga dene v pisemski ovitek; iz njega bo jemala denar ves mesec polagoma za vse, za kar ga bo potrebovala. To je težko, kajti včasih se zgodi kaj nepričakovane. Zato je treba začeti drugače. Razdeliti si mora svoje izdatke med trdne in premične.

Trdne računске postavke ali izdatki gospodinj so vsi tisti, kjer se ne da nič odšteti ali pritrgeti. Med temi izdatki so n. pr. davki, zavarovalnina, najemnina in podobno. Premične postavke pa so vse tiste, ki pri njih lahko kaj prihranimo, ako pravično izrabimo material, čas itd. — ne da bi zaradi takih prihrankov trpela družina; to so izdatki za hrano, kurjavo, razvedrilo, obleko, perilo, obutev. Pa tudi osebni izdatki in šolske potrebščine. Semkaj lahko prštejemo tudi kulturne postavke: gledališče, kino, koncerti ali pa dopust. In pa še nekaj je tu: slučajnosti; nekaj za zobno kremo, kremo za negovanje obraza in podobne malenkosti. Tudi tukaj lahko kaj prihranimo.

Obleka, perilo in obutev so poglavje zase; pogledajte okrog sebe: koliko porabi za obleko strahotno veliko denarja, pa nima kaj obleči, nasprotno pa imate spet družine, ki žive v enakih ali pa celo v slabših gnetnih razmerah, pa so vedno vsi spodobno oblečeni, vendar izdajo za obleko razmeroma

malo. Vse to je seveda odvisno od ugodnega in premišljenega nakupa in od smotrnega vzdrževanja obleke ali pa obutev.

Postavko za obleko zaračunajte šele tedaj, ko uredite vse druge računске postavke: kar va mostane, mora zadostovati. Verjamem, da bo to marsikod prav majhen znesek. Toda pregledite svoje omare za obleko in perilo prav dobro in brez predsodkov glede starih predmetov. Marsikaj se da popraviti z odlikanjem, likanjem in prešivanjem. Kadar pa morate kupiti kaj novega, kupite preudarno. Tudi barve in kroj ne smejo vzbujati pozornosti; vedite, da vse, kar vzbuja pozornost, ni lepo, ni elegantno.

Šolske potrebščine smo sicer uvrstili med premične postavke, vendar je dobro, če zaupamo ta znesek otroku, da si jih sam kupuje. Tako se otrok nauči kupovati, pa tudi varčevati, medtem ko otrok, ki mu šolske potrebščine kupujejo starši, večkrat po nepotrebnem izda denar; koliko denarja se porabi tam, kjer mora otrok obnavljati svoje šolske potrebščine samo zato, ker je zvezek zamastil ali celo izgubil, ker razpiše za barvnicami, izgubila svinčnike in peresnike ali pa pokvarja peresa. Seveda moramo preudariti: kjer dobi otrok denar v roke, si mora tudi zapisati, kakaj je porabil denar in mati ga mora nadzorovati.

Postavko za hrano smo nalašč pustila za konec. Saj nam v želedec nihče ne vidi! Pa ni tako. Posledice nepravilnega varčevanja pri hrani so lahko usodne, nedogledne. Treba je vedeti, kako moramo jedi pravilno sestavljati, da se dobro izkoristijo, prav tako pa moramo pri pripravljanju jedi gledati na to, da ohranijo vse redline snovi, ki so tolikokrat uničene zaradi nepravilne priprave, kuhe itd.

S smotrnim razdeljevanjem in uporabo prejemkov nam bo tudi zadnjega v mesecu kaj ostalo.

ANIMIVOSTI

MODEREN ROJSTNI LIST

Antonija M. Barakat se je rodila na zelo nenavadnem kraju — namreč v letalu, ki je letelo 3500 metrov visoko na progi Banko-Manilla. Na rojstnem listu te deklice je napisano v rubriki rojstni kraj: 14 stopinj in 10 minut severne ter 116 stopinj in 12 minut vzhodne širine, višina 3500 metrov. Vsekakor redek rojstni list.

MODER PREGOVOR

Kitajci imajo zelo moder, že tisoč let star pregovor, ki pravi: »Če je tvoje srce pravično, si zadovoljen. Če si zadovoljen, je v tvojem domu harmonija. Če je v tvojem domu harmonija, je tudi življenje tvojega naroda urejeno. Če je življenje tvojega naroda urejeno, bo vladal mir na svetu.«

Dva vztrajna ameriška tekača, kandidata za olimpijske igre, pred ciljem na prireditvi v Bostonu Garden, Boston, v državi Massachusetts. Fred Witt (desno) iz Washingtona, D. C., ki je na celi progi sledil Donu Gehrmannu iz Milwaukeea, Wisconsin, je z nenadnim zaletom tik pred ciljem zmagal na miljski progi za 1 yard v času 4:09,3. Oba tekača nameravata nadaljevati s tekmovaljem v vseh disciplinah, da bi ostala v dobri formi za spomladansko tekmovalje ameriških olimpijskih moštev.

RAZSTAVA IZDELKOV IN TROFEJ

Ob priliki gostovanja beigradske gimnazije v Litiji je bila v izložbenem oknu krajevnih trgovine na Glavnem trgu razstava ročnih in risarskih izdelkov dijakov pa tudi fotografij avtorjev in raznih skupin kulturno-umetniških aktivov Mladinskega kulturno-umetniškega društva Miran Jarc, ki deluje na zavodu. Največ zanimanja je bilo za miniaturni vojskiški stol, ki ga je dijaški pevski zbor prejel ob zadnji koncertni turneji v Mežiški dolini. Vojskiški stol je iz kovine, vanj pa so vložena vsa ruda, ki jih koplijejo v obmejnih rudnikih Mežiške doline.

OBJAVE

NAROČNIKI — POZORI!

Tekoči račun »Zasavskega vestnika« se je spremenil in se vplačuje sedaj ves denar na tekočo številko NB Trbovlje 614-90332-3, na kar opozarjamo vse. — Uredništvo in uprava »Zasavskega vestnika«.

ZAHVALA

Za izraze sočutja, številne vnosne in častne pismo na zadnji poti našega nepozabnega Jožeta Hermana vsem naša iskrena zahvala. — Zalujoča družina Herman-Eberl-Zagorje.

OBJAVA

Izgubljeno nakazilo za 800 kg cementa, izdano 15. aprila t. l. v mestni poslovalnici pri Zidolsku na ime Jožeta Anžiča, Velika Goba. Dole pri Litiji, razglasim za neveljavno.

PREKLICUJEM izgubljeno osebno legitimacijo na ime Jože Klemen, Dol pri Hrastniku 118.

PREKLICUJEM

Zaljivke, ki sem jih izrekel proti Jovarišči Slavki Grebene. — Franc Cerovšek, Trbovlje — desni breg Save 54

Izdaja Okrajni odbor OF Trbovlje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik: Stane Suštar. Tisk: Tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani. Naslov uredništva in uprave: Trbovlje, uprava rudnika Trbovlje-Hrastnik, Telefon št. 54. — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah št. 614-90332-3. — List izhaja vsak četrtek. — Rakopisov ne vračamo; prispevki za list morajo biti v uredništvu najkasneje veno nedeljo zjutraj. — Mesečna naročnina 20 din. četrletna 60 din. polletna 120 din. celoletna 240 din. — Posamezna številka na 4 straneh stane v kolportuži 5 din, na 6 straneh pa 6 din.

Sreča te išče — kje?

Na veliki tradicionalni

TOMBOLI

SSD »Rudarja« v Trbovljah, ki bo 18. maja ob 14. uri na stadionu v Trbovljah.

Če imate srečo, lahko dobite spalnico, kuhinjsko opravo, radijski aparat, cement, sladkor, blago, opeko, prašiča, vino in podobno. Vseh tombol bo 32. Poleg tega pa še 1000 manjših dobikov.

Po tomboli bo veliko športno rajanje. Ne zamudite!

Cena srečki je 50 din. Pohitite z nakupom srečk, ker je njih število omejeno.

Vabljeni

in na evidenje v Trbovljah 18. maja!